

V L A A M S P A R L E M E N T



Zitting 1999-2000

12 januari 2000

BELEIDSNOTA

Brusselse Aangelegenheden

1999-2004

ingediend door de heer Bert Anciaux,
Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Stedelijk Beleid,
Huisvesting en Brusselse Aangelegenheden

Met deze beleidsnota wordt voor de periode 1999-2004 een meer concrete uitwerking gegeven van de basisopties in het regeerakkoord. Een beleidsnota geeft de grote strategische keuzen en opties van het beleid voor de duur van de regeerperiode weer. De brief is de weergave van de visie van de functioneel bevoegde minister, Bert Anciaux, en vormt de basis van een debat in het Vlaams Parlement.

In voorkomend geval zullen de uitvoeringsmaatregelen, daar waar nodig, ter goedkeuring aan de Vlaamse regering of het Vlaams Parlement worden voorgelegd.

INHOUDSTAFEL

Blz.

DEEL I – MISSIE EN UITGANGSPUNTEN	5
HET BELANG VAN BRUSSEL	5
STEDELIJK OPTIMISME	5
DEMOGRAFISCH REALISME	6
DE WAARDE VAN DE TAAL	7
DEEL II – BELEIDSDOELSTELLINGEN EN -INSTRUMENTEN	8
II.1. DE BANDEN TUSSEN BRUSSEL EN DE REST VAN VLAANDEREN VERSTERKEN	8
II.1.1 Een gecoördineerd en inclusief beleid	8
II.1.2 Een uitgebouwde communicatiestrategie	10
Projecten	11
1. Een Onthaal- en promotiedienst	11
2. Media	12
TV-Brussel	12
De Stadskrant	12
3. Bevorderen van cultuurparticipatie	12
4. Informatiebrochures	12
5. Andere vormen van ondersteuning	13
II.1.3. De betrokkenheid van de Brusselse Vlamingen met de Vlaamse Gemeenschap vergroten	13
Profilering door communicatieoverleg	13
Media	14
Overheidsinformatie	14
II.2. STIMULEREN VAN HET SAMENLEVEN IN DE STAD	15
II.2.1. De Vlaamse Gemeenschap is thuis in Brussel	15
1. De gemeenten	15
2. Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest	16
3. De Vlaamse Gemeenschapscommissie	16
II.2.2. Inbreng in de verbetering van de leefomgeving	17
Huisvesting	18
Publieke Ruimten	18
Verkeersleefbaarheid	18
Denken over de Stad	19
Subsidiëring van projecten die de leefbaarheid van Brussel verhogen	19

II.2.3. De Brusselse Vlamingen thuis in Brussel	20
1. Een zichtbare Vlaamse Gemeenschap	20
Uitbouw van kwalitatief hoogstaande Nederlandstalige voorzieningen	20
CAPITA SELECTA	20
Hoger Onderwijs	20
Cultuur	21
Projecten	22
Eigen media	22
De oprichting van een Vlaams-Brussels communicatiecentrum	22
(Ver)Nieuw(d)e infrastructuur	23
Versterking van de positie van het Nederlands	23
2. Een geapprecieerde Vlaamse Gemeenschap	23
Projecten	24
Tram 81	24
Ondertiteling TV Brussel	24
Doelgroepgerichte communicatieacties	24
Onthaal van nieuwkomers	25
Subsidiëring van projecten	25
II.2.4. Wonen in Brussel	25
II.3. UITBOUWEN VAN DE INTERNATIONALE EN HOOFDSTEDELIJKE FUNCTIE ..	27
II.3.1. Verdere uitbouw van Nederlandstalige voorzieningen	27
De bouw van een Groot Europees Theater te Brussel	27
Een Huis van het Nederlands	28
II.3.2. Investeren in gedeelde verantwoordelijkheid met de Franse Gemeenschap.	28
II.3.3. Zorgen voor de toeristische promotie van Brussel	29
II.4. DE TAAL	30
II.4.1. Stimuleren van tweetaligheid	30
Naleven van de taalwetgeving	30
Tweetaligheid van de privé-sector	30
II.4.2. ... door promotie van het Nederlands	31
Nederlandstalig onderwijs	31
Taallessen Nederlands	31
Spraakmaker	32
Parlando	32
Een Europees Vlaams-Nederlands Huis	33
Brusselse taaldienst	33
Stimulansen voor het gebruik van het Nederlands in het Brusselse verenigingsleven	33
“Spreek uw taal”	33
II.4.3. ... en het Frans	33
Taallessen Frans	33

DEEL I – MISSIE EN UITGANGSPUNTEN

“Brussel en Vlaanderen zijn staatkundig, functioneel en op het vlak van mensen en instellingen met elkaar verweven. Vanuit deze vaststelling wil het Vlaamse beleid i.v.m. Brussel de banden tussen Brussel en de rest van Vlaanderen aanhalen.

Het Vlaamse beleid i.v.m. Brussel is er daarom op gericht effectief bij te dragen tot een uitbouw van de internationale en de hoofdstedelijke functie en tot een kwaliteitsvolle stedelijke samenleving. Het wil de prominente rol die de Vlamingen hierin spelen uitdrukkelijk ondersteunen en zichtbaar maken.”

HET BELANG VAN BRUSSEL

De verwevenheid van Vlaanderen en Brussel is een cultureel en historisch gegeven, maar komt ook tot uiting in de sociaal-economische ontwikkeling. Naast zijn betekenis als hoofdstad van België en Europa vervult Brussel ten aanzien van de Vlaamse bevolking tevens hoofdstedelijke, grootstedelijke, regionale en internationale functies.

Deze nauwe banden en het feit dat er een significante en actieve inbreng is van de Nederlandstalige Brusselaars in de hoofdstad, leiden ertoe dat de Vlaamse overheid daadwerkelijk aanwezig is op het terrein. “Vlaanderen mag Brussel niet loslaten” is trouwens een constante strategische beleidslijn van de Vlaamse Gemeenschap. Het Vlaams Parlement heeft deze realiteit en beleidsvisie bevestigd door Brussel uit te roepen tot hoofdstad van de Vlaamse Gemeenschap.

Het beleid van de Vlaamse Gemeenschap ten aanzien van het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad wordt in hoge mate bepaald door de staatsstructuur en door de houding t.o.v. deze staatsstructuur. Net omtrent Brussel bestaan er immers twee tegenstrijdige visies. Terwijl de Franstaligen de nadruk leggen op de drieledigheid van de gewesten, beklemtonen wij de tweeledigheid. Wij focussen op de twee grote taal- en cultuurgemeenschappen met een bijzondere positie voor Brussel waar beide gemeenschappen elkaar ontmoeten en waarbij de Nederlandstalige Brusselaars integraal worden opgenomen in de Vlaamse gemeenschap.

STEDELIJK OPTIMISME

Brussel heeft de laatste jaren in een aantal opzichten een nieuw elan gekregen.

De stadsgerichte politiek die door het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en enkele gemeentebesturen werd bedreven, heeft tot zichtbare resultaten geleid. Openbare ruimten en vele privé-gebouwen werden gerenoveerd, sommige stadskankers zijn of worden weggewerkt, er wordt gesleuteld aan de verbetering van de mobiliteit.

Deze politiek kan enkel een gunstige weerslag hebben op de verhouding tussen Brussel en zijn natuurlijke hinterland.

De versterkte aanwezigheid van Europese en internationale instellingen heeft een verrijkende inbreng, zowel in de economische als in de culturele waardeschaal van de stad. De druk die ervan uitgaat - zowel op de Brusselse situatie als op deze van de Rand - creëert naast sociale problemen ook bijzondere maatschappelijke uitdagingen. Deze uitdagingen moeten door Vlaanderen op een positieve wijze onthaald worden.

De hoge kwalitatieve inbreng van Vlamingen in een aantal sleuteldomeinen van het maatschappelijke leven in Brussel, zoals de onderwijsinstellingen, de cultuurhuizen, maar ook de welzijns- en lokale gemeenschapsvoorzieningen, heeft een nieuwe bries door de stad doen waaien. Ook de anderstalige Brusselaars kunnen daar slechts baat bij blijven hebben. Vlamingen geven een fundamentele meerwaarde aan de stad en dat gegeven moet nog versterkt kunnen worden.

DEMOGRAFISCH REALISME

De staatkundige matrix die voor Brussel wordt gehanteerd is niet (meer) onverkort te leggen op de realiteit.

Demografische, economische en financiële processen hebben in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest geleid tot een complexe maar interessante situatie.

Omtrent de stedelijke leefbaarheid ontstaan uitdagingen waarmee elke grootstad te kampen heeft: de veroudering van de bevolking, migratie en multiculturele ontwikkelingen, concentratie van armoede,

Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest telt volgens de laatste statistieken van het NIS (1.1.1999) 954.460 inwoners, waarvan 70% Belgen. 15% van de Brusselaars zijn onderdanen van de Europese Unie; zowat 3% komt uit andere Europese landen. 12% is afkomstig van buiten Europa. Er zijn dus ongeveer 280.000 niet-Belgen, waarvan de helft afkomstig is uit landen van de Europese Unie en de andere helft niet-EG-burgers, voornamelijk van Marokkaanse en Turkse afkomst.

Dezelfde cijfers tonen aan dat 162.487 Brusselaars 65-plussers zijn. Dit hoge aantal senioren is een uitdaging voor het aanbod aan specifieke voorzieningen en diensten maar ook voor het denken rond mobiliteit.

Een derde van de Brusselaars is jonger dan 25 jaar. Ook aan deze groep - die de toekomst van de stad uitmaakt - moet speciale aandacht worden geschonken.

De demografische evolutie van de Brusselse bevolking wordt tevens gekenmerkt door een negatieve vestigingsbalans met een uitwijking van vooral jonge autochtone kapitaalkrachtige gezinnen en de inwijking van vreemdelingen met een laag inkomen. Deze evolutie creëert een duale samenleving. Er ontstaat een kansarme onderlaag van sociaal-economisch zwakke Belgen en zogenaamde Mediterrane migranten en een toplaag van gegoede en kapitaalkrachtige Belgen en buitenlanders, werkzaam in Europese en internationale instellingen en ondernemingen.

De internationalisering, de demografische ontwikkelingen in de samenstelling van de Brusselse bevolking maar ook de gewijzigde verhouding tussen Nederlandstalige en Franstalige taalgroepen leidden tot het uitgesproken multiculturele karakter van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Dit heeft een consequentie voor de Vlaamse voorzieningen in Brussel. Er zijn heel wat inspanningen gebeurd om deze voorzieningen meer open te stellen naar alle bewoners van de stad en naar de gebruikers (de Vlaamse pendelaars, de Vlamingen uit de rand rond Brussel, ...).

Positief is ook dat Vlaanderen in toenemende mate de mogelijkheid krijgt Brussel als forum te gebruiken voor zijn internationale relaties.

Om deze evolutie te ondersteunen hanteren wij in ons beleid voor de hoofdstad het uitgangspunt én de norm dat één derde van de Brusselse bevolking - of 300.000 mensen – de doelgroep van dit beleid uitmaakt. Deze norm zal voortdurend gehanteerd worden als toets voor ons politieke handelen en voor ons financieel engagement.

DE WAARDE VAN DE TAAL

De demografische realiteit en het gegeven van internationalisering en globalisering - de verengelsing - leiden ertoe dat in het Vlaamse beleid ten aanzien van de hoofdstad een sterke nadruk moet worden gelegd op de eigen taal. Het Nederlands mag geen drempel of barrière vormen maar moet daarentegen een sleutel zijn die de anderstalige bevolkingsgroepen betreft bij de Nederlandstalige instellingen en initiatieven en bij de acties van de Vlaamse overheden. De kennis van de taal biedt hen de mogelijkheid om op evidente wijze deel te hebben aan de Vlaamse gemeenschap en om aan het Vlaamse maatschappelijke gebeuren te participeren.

Het wettelijk tweetalig - en dus ook Vlaams - karakter van Brussel moet benadrukt worden, rekening houdend met een meertalige realiteit.

Taal – en bij uitbreiding communicatie – vormen bijgevolg belangrijke sluitstenen in een Vlaams beleid voor Brussel

DEEL II – BELEIDSDOELSTELLINGEN EN -INSTRUMENTEN

II.1. DE BANDEN TUSSEN BRUSSEL EN DE REST VAN VLAANDEREN VERSTERKEN

Brussel is onze hoofdstad en maakt integraal maar specifiek deel uit van Vlaanderen.

Brussel is zowel op sociaal-economisch als op breed maatschappelijk vlak nauw verbonden met en gebonden aan Vlaanderen.

Het hoofdstedelijk gebied is een belangrijke component in de globale Vlaamse context.

Brussel heeft ten aanzien van de gehele Vlaamse bevolking een belangrijke betekenis en dat op alle niveaus, zowel lokaal als regionaal, grootstedelijk, hoofdstedelijk en internationaal.

Brussel heeft een grote impact op Vlaanderen voor diverse en uiteenlopende maatschappelijke domeinen als onderwijs, cultuur, tewerkstelling, gezondheidszorg, ...

Onze hoofdstad zorgt er voor dat wij op international vlak een prominente rol kunnen spelen, bijvoorbeeld als gastland van de Europese Unie.

Dank zij de wederzijdse band vervult Brussel voor Vlaanderen de rol van venster op de wereld en van deur waarop diezelfde wereld in Vlaanderen binnentreedt.

Brussel is voor ons op vele vlakken een verrijking. Maar Brussel kan op zijn beurt ook niet zonder Vlaanderen. Vlaanderen draagt in belangrijke mate bij tot de economische welvaart van het Hoofdstedelijk Gewest. Daarnaast spelen de Vlamingen in Brussel in de diverse maatschappelijke domeinen een essentiële en vaak een toonaangevende rol. Brussel is zonder Vlaanderen onleefbaar. De Vlaamse gemeenschap in Brussel heeft nood aan een sterke en integrale band met heel de Vlaamse Gemeenschap.

Ons beleid voor de hoofdstad moet er ook toe leiden dat de Brusselse Vlamingen en de anderstaligen die bij onze netwerken aansluiten, zich op een vanzelfsprekende wijze deel voelen uitmaken van de hele Vlaamse gemeenschap

II.1.1. Een gecoördineerd en inclusief beleid

Het beleid van de Vlaamse Gemeenschap op het gebied van gemeenschapsmateries moet volledig kunnen gelden voor alle Brusselse Vlamingen én voor allen die van onze voorzieningen gebruik maken. Dat is een gedeelde verantwoordelijkheid van alle functioneel bevoegde Vlaamse ministers. Dit houdt in dat deze ministers bij het uittekenen en uitvoeren van hun beleid uitdrukkelijk rekening houden met het Brusselse gegeven. De decreten worden op dergelijke wijze opgesteld dat ze onverkort gelden voor de bovenvermelde doelgroep en dat ze aangepast zijn aan de Brusselse realiteit. Dit is de evidentie zelf.

De Vlaamse Gemeenschap treedt in Brussel voor de gemeenschapsmateries rechtstreeks en ten volle op als landelijke overheid. De Franse Gemeenschap daarentegen heeft de decreetgevende bevoegdheid voor een deel van de gemeenschapsmateries overgedragen aan de Franse Gemeenschapscommissie (de Cocof).

De Vlaamse Gemeenschapscommissie is het intermediaire bestuursniveau dat het stedelijk beleid voor cultuur, onderwijs en welzijn uittekent. Zij vervult vanuit het Vlaamse perspectief zowel provinciale als gemeentelijke taken.

Om de coördinatie van het Vlaams beleid voor Brussel te optimaliseren en om tot een effectief inclusief en geïntegreerd beleid te komen, wordt op verschillende bestuursniveaus overlegd.

Op het niveau van de Vlaamse regering zal regelmatig overleg worden gepleegd tussen de Vlaamse ministers bevoegd voor welzijn, cultuur, toerisme en onderwijs en de minister-president. De minister bevoegd voor Brusselse aangelegenheden zal deze bijeenkomsten coördineren. Dit overleg vindt driemaandelijks plaats en daarenboven telkens ter voorbereiding van de jaarlijkse beleidsbrieven en de begrotingsopmaak.

Er worden eveneens samenkomsten georganiseerd tussen de bovenvermelde Vlaamse ministers en de collegeleden van de Vlaamse Gemeenschapscommissie. Op dit overleg wordt informatie uitgewisseld en worden dossiers besproken die beide overheden raken en waar een gecoördineerd optreden wenselijk is. Ook deze vergaderingen gebeuren onder coördinatie en impuls van de Vlaamse minister bevoegd voor Brusselse Aangelegenheden.

Op ambtelijk niveau is er de Gemengde Ambtelijke Commissie Brussel; een overlegstructuur tussen de administraties van de Vlaamse Gemeenschap bevoegd voor gemeenschapsmateries, de relevante V.O.I.'s (zoals Toerisme Vlaanderen, BLOSO, VDAB) en de administratie van de Vlaamse Gemeenschapscommissie.

Aan de Gemengde Ambtelijke Commissie Brussel, opgedeeld in drie subcommissies (onderwijs, cultuur en welzijn) werd in 1998 gevraagd de volgende opdrachten uit te voeren:

- De toetsing van de toepasbaarheid van de decreten en uitvoeringsbesluiten van de Vlaamse Gemeenschap aan de specifieke Brusselse situatie, de zogenaamde Brusselnormen. Alle specifieke bepalingen over Brussel werden geïnventariseerd en geanalyseerd;
- Het opstellen van een actieprogramma ter uitvoering van het Beleidsplan Brussel van de Vlaamse regering dat op 11 maart 1997 werd goedgekeurd, waarbij, naast de Brusselnormen, ook specifieke projectvoorstellen en concrete acties worden voorgesteld met betrekking tot de verschillende beleidsdomeinen inzake gemeenschapsaangelegenheden.

De werkzaamheden van de subcommissies resulteerden in de opmaak van drie rapporten in 1998. Een bijkomend rapport van de cel Coördinatie Brussel van hetzelfde jaar geeft een overzicht van de wetgeving die van toepassing is op de VGC m.b.t. haar huidige werking, de financiering en het administratief toezicht en vervat tevens voorstellen die niet tot de gemeenschapsbevoegdheden behoren van de Vlaamse ministers bevoegd voor onderwijs, cultuur of welzijn, of die deze materies overstijgen.

Op regeringsniveau werden de voorstellen van de verschillende actieprogramma's ondertussen verwerkt in een eerste opvolgingsrapport. Er werd tevens een inventaris opgemaakt van de financiële inbreng van de Vlaamse Gemeenschap in de verschillende beleidsdomeinen in 1997 en 1998.

Ik beschouw deze rapporten als belangrijke basiselementen om het inclusieve Brusselbeleid verder vorm te geven.

Daarom willen wij, in de eerste helft van 2000, de eerder gemaakte inventaris van de zogenaamde Brusselnormen en de voorstellen, geformuleerd in de voortgangsrapporten, op regeringsniveau bespreken.

Op basis van dit onderzoek kan de concrete implementatie verder gebeuren door de verschillende departementen van de Vlaamse Gemeenschap en de relevante V.O.I.'s. In een tweede beweging zal de oefening opnieuw dienen te gebeuren om de actuele situatie in kaart te brengen. Hierbij hoort ook een stand van zaken i.v.m. de financiële inbreng van de Vlaamse Gemeenschap in de diverse beleidsdomeinen. De cel Administratieve Coördinatie Brussel zal hierbij, via de Gemengde Ambtelijke Commissie Brussel, een coördinerende en stimulerende rol vervullen.

Terwijl het overleg op ambtelijk niveau leidt tot rapporten, zal op regeringsniveau gewerkt worden aan aangepaste decretale teksten. De Vlaamse Regering zal ook een nieuw Beleidsplan Brussel opstellen, ter actualisering van het Beleidsplan Brussel van 1997.

Deze actualisering wordt gepland in 2000, zodat er reeds rekening mee kan worden gehouden bij de opmaak van de begroting 2001. Voor het opstellen van dit plan zal er samengewerkt worden met de parlementaire commissie, met de VGC en met de ambtelijke commissie.

Dit beleidsplan dient ook op zijn beurt te leiden tot jaarlijkse opvolgingsrapporten.

Wij willen verder ook intensief samenwerken met de Commissie voor Brussel en de Vlaamse Rand van het Vlaams Parlement. Deze commissie beschouw en wij als een geschikt en deskundig forum voor discussies en besluitvorming i.v.m. het Vlaamse beleid voor de hoofdstad.

Het voeren van een inclusief en coherent beleid voor Brussel vereist in ieder geval een permanent geïntegreerd optreden. Tot nu toe is de ingesteldheid om op permanente wijze oog te hebben voor de specifieke situatie van Brussel bij de uitvoering van het Vlaams gemeenschapsbeleid nog onvoldoende aanwezig gebleken. Dit blijft dan ook een belangrijk aandachtspunt.

II.1.2. Een uitgebouwde communicatiestrategie

Heel wat Vlamingen maken op vanzelfsprekende wijze gebruik van hun hoofdstad. Toch blijft er voor velen een mentale drempel. Het eerder negatieve imago van Brussel – gevoed door de media – is daar niet vreemd aan.

Het communicatiebeleid in en over Brussel wordt momenteel zowel door de Vlaamse Gemeenschap als door de Vlaamse Gemeenschapscommissie geïnitieerd en ondersteund. Dit is niet onlogisch, omdat de meeste media en communicatie-instrumenten zowel een stedelijke als een hoofdstedelijke opdracht uitvoeren. De nauwe verbondenheid en samenwerking tussen beide overheidsniveaus gaat momenteel echter gepaard met een zekere onduidelijkheid ten aanzien van de verschillende actoren en het publiek. Het is van belang de meest rationele vorm van complementariteit in de aanpak gestalte te geven.

We streven er naar om op korte termijn hieromtrent een duidelijke afbakening van de verantwoordelijkheden te realiseren. Deze afspraken moeten logisch samenhangen met de opdrachten die door de communicatie-instellingen worden volbracht.

We zijn ervan overtuigd dat de Vlaamse Gemeenschapscommissie, als lokale overheid, op korte termijn de basisverantwoordelijkheid over de communicatie op zich kan nemen. Op dat ogenblik zal de Vlaamse Gemeenschap enkel nog aanvullend, in het kader van de hoofdstedelijke en internationale functie, een specifiek impulsbeleid voeren.

Gedurende de voorbije jaren zijn er meerdere communicatie-instrumenten gecreëerd die bijdragen om het beeld van Brussel in Vlaanderen te corrigeren en om Vlamingen meer bij hun hoofdstad te betrekken.

Het is belangrijk dat de diverse actoren op structurele wijze worden samengebracht om gezamenlijk en in overleg gestalte te geven aan de communicatie over Brussel in Vlaanderen en om een gemeenschappelijke boodschap uit te dragen.

Tenslotte zijn we er ons ook van bewust dat sommige van onze communicatie-instrumenten geoptimaliseerd moeten worden.

Ook hier willen wij, samen met de Vlaamse Gemeenschapscommissie, uitdrukkelijk werk van maken.

In dit perspectief bouwen we momenteel, samen met de VGC, een Vlaams-Brussels communicatiecentrum uit. Dit centrum omvat vier geledingen: een centrale informatiedienst, een onthaal- en promotiedienst en een dienst voor cultuurcommunicatie - beide met privaatrechtelijk karakter - en de reeds bestaande huisvestingsdienst 'Wonen in Brussel'.

Dit communicatiecentrum moet een draaischijf vormen waar de informatie binnenstroomt van alle gespecialiseerde en territoriale informatie- en mediakanalen op Vlaams-Brussels niveau en waaruit dit alles weer uitstroomt in de vorm van infobrochures, digitale informatie, promotieacties, ...

Dit centrum moet voor alle Brusselse bevolkingsgroepen en voor de bezoekers aan de hoofdstad een begrip worden, zodanig dat zij voor informatie over de Vlaams-Brusselse voorzieningen, evenementen en andere stadsinformatie slechts aan één adres denken. Dit centrum moet niet alleen mentaal maar ook in de realiteit een plaats op de Brusselse kaart verwerven. Het centrum wordt daarom centraal gelegen en zeer zichtbaar in de stad ingeplant.

Projecten

1. een Onthaal- en promotiedienst

De v.z.w. Onthaal- en Promotie (werktitel) is één van de vier geledingen van dit Vlaams-Brussels communicatiecentrum. Deze dienstverlening is specifiek naar Vlaanderen gericht; de vereniging vervult een gastheerfunctie. Ze zorgt op een actieve en toekomstgerichte wijze voor de promotie van de Nederlandstalige Brusselse netwerken naar Vlaanderen en (anderstalig) Brussel.

De v.z.w. Onthaal- en Promotie doet dit onder meer door :

- het uitwerken en realiseren van onthaal- en promotieactiviteiten t.a.v. de Vlamingen, waardoor deze kennis kunnen maken met het aanbod aan Nederlandstalige voorzieningen in Brussel. Hiervoor wordt een bezoekerscentrum voor groepen ingericht;
- de coördinatie van het aanbod aan stadstoers, de samenstelling van arrangementen voor bezoekersgroepen uit Vlaanderen en de realisatie van promotionele acties en evenementen in Brussel en Vlaanderen. In dit kader zullen wij, samen met de Vlaamse Gemeenschapscommissie, uitdrukkelijk werk maken van een overleg op het vlak van het sociaal-cultureel toerisme (Brukselbinnenstebuiten, Korei, Pro-velo, Stap-Stad, Kadeekestoers, ...). Bedoeling is om samenwerking te stimuleren, kwaliteitsbevorderend te werken, gezamenlijk promotie te voeren naar Vlaanderen en het Nederlandstalige aspect in de tweetalige verenigingen te versterken. Er zal met deze beleids optie rekening worden gehouden bij de herdenking van het dienstendecreet in het cultuurbeleid.
- het uitvoeren van promotiecampagnes voor specifieke doelgroepen zoals de pendelaars, studenten, de bewoners van de Rand e.d.
- het uitwerken en realiseren van een Brussel-aanbod in Vlaanderen; het inventariseren, publiceren en promoten van artistieke, sociaal-culturele en socio-economische activiteiten omtrent Brussel.

Voor de v.z.w. Onthaal- en Promotie wordt vanaf 2000 vanuit de Vlaamse Gemeenschap op b.a.33.04 op structurele basis 21,2 miljoen voorzien.

2. Media

TV-Brussel

De regionale zender TV Brussel is niet alleen belangrijk als informatiekanaal voor de Brusselaars; De zender kan ook een belangrijke bijdrage leveren in de promotie van Brussel in Vlaanderen.

Sinds enkele jaren zendt de VRT wekelijks een weekoverzicht (1/2 uur) van deze regionale zender uit.

Er zal onderhandeld worden met de VRT over een betere informatieverbreiding over Brussel in Vlaanderen – bijvoorbeeld via teletekst en aandacht voor Brussel in informatieve, toeristische programma's.

Een intensere samenwerking tussen TV-Brussel en Ring TV zal de informatie-uitwisseling tussen Brussel en de Rand ten goede komen.

De Stadskrant

Het Nederlandstalige weekblad “Brussel Deze Week” is momenteel via een goedkoop abonnementsstelsel in Vlaanderen verkrijgbaar.

Er wordt onderzocht op welke wijze het weekblad meer prominent in Vlaanderen – en meer bepaald in de Rand rond Brussel – visueel aanwezig kan zijn, met het oog op uitbreiding van dit Vlaamse abonnementenbestand.

3. Bevorderen van cultuurparticipatie

In het licht van de beleidsalternatieven in het beleidsdomein cultuur om de participatie te verhogen en de specifieke rol van de grote steden in het culturele gebeuren te onderkennen, willen wij op blijvende wijze, via een toevoeging aan de dotatie aan de Vlaamse Gemeenschapscommissie, de cultuurwaardeboni helpen financieren.

Dit instrument dient ook meer uitgebreid in Vlaanderen gepromoot te worden.

4. Informatiebrochures

Brussel is wellicht in eerste instantie “onbekend”; slechts daarna en net hierom is het ook vaak als “onbemand” te klasseren.

Een informatiebrochure als “Brussel, een veelkleurig mozaïek” - een welkomstgids die in 1999 werd aangemaakt - probeert hieraan te verhelpen.

Wij willen deze gids voortdurend actualiseren en zoveel mogelijk ter beschikking stellen van verschillende doelpublieken (jongeren, senioren, verenigingen, ...). In 2000 – ter gelegenheid van de Europese Culturele Hoofdstad – worden 30.000 exemplaren verspreid in het kader van het project “Brussel, stad met Klasse” voor het middelbaar onderwijs.

5. andere vormen van ondersteuning van promotionele activiteiten en onthaalactiviteiten

Via specifieke subsidiëring (basisallocatie 33.03 van het programma 11.01 - bijzondere initiatieven ter bevordering van de Vlaamse Aanwezigheid in Brussel) willen wij kwaliteitsvolle initiatieven ondersteunen die de erkenning van Brussel als hoofdstad van Vlaanderen bevorderen en die de actieve betrokkenheid tonen van de Vlaamse Gemeenschap met wat er in Brussel gebeurt op het gebied van cultuur, het sociale gebeuren, de sociaal-economische dynamiek en de leefbaarheid van de grootstad. Het directe contact met de Brusselse realiteit en met alle Brusselaars wordt hierbij sterk gewaardeerd via uitwisselingsprojecten of ontmoetingsmomenten, net zoals het bereik van specifieke doelgroepen (zoals jongeren, ...).

Via dezelfde subsidiemogelijkheid en via dienstenovereenkomsten (basisallocatie 12.01 van het programma 11.01) willen wij ook evenementen en rondleidingen waar Vlamingen in groep op een degelijke, positieve wijze met Brussel kennismaken, ondersteunen. Wij denken hier aan de Brusseldagen voor senioren, ambtenaren en gezinnen.

II.1.3. De betrokkenheid van Brusselse Vlamingen met de Vlaamse gemeenschap vergroten

De Brusselse Vlamingen hebben, net zoals ieder ander, meerdere identiteiten en verwantschappen. Zoals een inwoner van Sint-Truiden zich verwant voelt met een Hasselaar en zelfs met een Nederlander uit Maastricht – ze voelen zich alle drie Limburger – zo is een Brusselse Vlaming ook, onder andere, een Nederlandstalige Brusselaar.

Deze Brusselse verbondenheid is een heilzaam gegeven. Het leidt er toe dat de Brusselaars, welk ook hun culturele achtergrond is, samen werken aan de samenleving in en aan de leefbaarheid van hun stad.

Ons beleid voor de hoofdstad moet er ook oog voor hebben dat de Brusselse Vlamingen en de anderstaligen die bij onze netwerken aansluiten, zich op even evidente wijze deel voelen uitmaken van de hele Vlaamse gemeenschap.

Dit zal deels gebeuren door het voeren van een gecoördineerd en inclusief beleid voor de gemeenschapsmateries. Daarnaast willen wij hier ook op andere manieren werk van maken.

Profilering door communicatieoverleg

In het kader van het Vlaams-Brussels communicatiecentrum willen wij ook het overleg van de gespecialiseerde informatieverstrekkers in de verschillende werkdomeinen (onderwijs, cultuur, welzijn) stimuleren. De afspraken tussen deze organisaties zullen ook het gemeenschapsgevoel van hun instellingen en organisaties versterken.

Media

Men behoort tot hetzelfde volk wanneer men een aantal significante gedragingen deelt: men spreekt dezelfde taal, men voelt zich thuis in een bepaald gebied, er is een gelijkaardige onderwijsconnotatie, ... Ook het medialandschap waarin men zich gezamenlijk kan situeren is zeer bepalend voor een mentale verbondenheid.

Daarom is het zeer betreurenswaardig dat de Vlaamse openbare radiozenders in Brussel minder goed ontvankelijk en verstaanbaar zijn. Dit kwaliteitsverlies creëert een barrière met de rest van Vlaanderen.

Ik wil er, samen met de Vlaamse minister bevoegd voor media voor zorgen dat deze problematiek een definitieve oplossing kent.

Overheidsinformatie

Het is van belang dat de Brusselaars op vlotte wijze toegang hebben tot de informatie van de Vlaamse overheid. In het kader van de uitbouw van het Vlaams-Brussels communicatiecentrum zal daarom speciale aandacht besteed worden aan de toegankelijkheid van deze informatie.

II.2. STIMULEREN VAN HET SAMENLEVEN IN DE STAD

Brussel moet uitgebouwd worden tot een aangename woonstad. Wonen in een stad is leven in gemeenschap, is ontmoeting met anderen, is gastvrijheid, is meertaligheid, is het algemeen belang. Elke inspanning van de Vlaamse overheden om het leefklimaat te verbeteren komt dan ook niet alleen ten goede van de Brusselse Vlamingen maar ook van allen met wie ze het terrein delen. Dit aangename klimaat moet ook een positieve invloed hebben op al de Brusselgebruikers; de pendelaars, de toeristen, ..., zelfs als zij niet overwegen om in Brussel te gaan wonen.

Het stimuleren van de stedelijke samenleving wordt voornamelijk gerealiseerd door een daadwerkelijke verbetering van de leef- en woonkwaliteit in de hoofdstad. Het blijft daarnaast belangrijk dat men zich in de stad goed kan voelen. En dat is een emotioneel gegeven en heeft niet enkel met de fysieke omgeving te maken.

II.2.1. De Vlaamse Gemeenschap is thuis in Brussel

1. de gemeenten

Zonder alle Brusselse gemeenten over dezelfde kam te willen scheren kan gesteld worden dat de aandacht van dat lokale niveau voor de Nederlandstalige inwoners te wensen overlaat. De ondervertegenwoordiging - in bepaalde gevallen zelfs een niet-vertegenwoordiging - van Vlamingen in de plaatselijke bestuursorganen is daar niet vreemd aan.

Deze situatie wordt in een aantal gevallen opgevangen door beleidsmaatregelen van de Vlaamse Gemeenschapscommissie die, voor domeinen waar een gemeente de Nederlandstalige inwoners in de kou laat, corrigerend optreedt. Dit heeft de VGC in staat gesteld een coherent beleid te voeren voor de hele stad, onder meer door de uitbouw van een netwerk van gemeenschapscentra, door een stedelijk jeugd- en sportbeleid, ...

Deze corrigerende houding van de Vlaamse Gemeenschapscommissie heeft echter ook als gevolg dat ze door de gemeenten als alibi kan gehanteerd worden om niet correct op te treden jegens de Nederlandstalige inwoners.

In het COSTA-debat willen we uitdrukkelijk de volgende punten verdedigen :

- een wettelijk gegarandeerde Vlaamse aanwezigheid in de schepencolleges, gemeenteraden, OCMW-bureaus en –raden;
- een bevoegdheidsoverdracht van de stedelijke gemeenschapsmateries naar de twee gemeenschappen, zodat ze door de gemeenschapscommissies kunnen behartigd worden;
- een bevoegdheidsoverdracht van andere bevoegdheden die de gemeentegrenzen overschrijden (veiligheid, leefmilieu, ruimtelijke ordening) naar de gewesten.

De Brusselse gemeenten moeten in dat toekomstperspectief een specifieke lokale rol spelen en een burgernabije antenne zijn voor het (groot)stedelijk beleid op het niveau van geheel Brussel.

Intussen is het van belang dat de gemeenten gestimuleerd worden om hun verantwoordelijkheid ten opzichte van hun Nederlandstalige bevolking op te nemen. Dat betekent in de eerste plaats dat de wettelijke tweetaligheid op alle vlakken gerespecteerd wordt en dat de gemeentelijke dienstverlening op evenwaardige wijze openstaat voor de beide gemeenschappen. Daarenboven willen wij de gemeenten aanmoedigen de specifieke voorzieningen naar de Vlaamse gemeenschap toe (onderwijs, bibliotheken enz.) maximaal te garanderen en het bestaande Nederlandstalige verenigingsleven voldoende en evenwaardig te subsidiëren.

2. Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest heeft een aantal behoorlijke beleidsmaatregelen genomen, waarin het zijn rol als grootstedelijk beslissingsorgaan ter harte neemt. Dat is onder meer het geval op het vlak van de stadsvernieuwing, de monumentenzorg, de ruimtelijke ordening, de openbare werken en de mobiliteit. De inbreng van de Nederlandstalige bestuurders wordt daarbij als een belangrijke bijdrage ervaren.

Op dit beleidsniveau is dan ook een gewaarborgde inbreng van de Nederlandstalige Brusselaars in de beleidsorganen een belangrijke hefboom om onze hoofdstad op evenwichtige wijze vorm te geven.

De Nederlandse taalgroep in de Hoofdstedelijke Raad bestaat momenteel uit 11 leden op een totaal van 75. Dit aantal is ontoereikend om al het parlementaire werk degelijk uit te voeren. Allen maken bovendien deel uit van de Vlaamse Gemeenschapscommissie en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie. 6 van de 11 raadsleden zetelen ook in het Vlaams Parlement.

Anderzijds moeten we vaststellen dat een structurele samenwerking met Vlaanderen onder andere de sociaal-economische ontwikkeling van Brussel veel sterker zou kunnen ondersteunen. Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest valt geografisch immers samen met de kernstad van een grootstedelijke metropool die eigenlijk een onderdeel vormt van de Vlaamse Ruit.

Artikel 43 van de Bijzondere Wet van 12 januari 1989 m.b.t. de Brusselse Instellingen bepaalt dat er een samenwerkingscommissie wordt opgericht over de initiatieven die de Staat en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest samen kunnen nemen om de internationale rol en de hoofdstedelijke functie van Brussel uit te bouwen en te bevorderen. De Vlaamse Gemeenschap wordt hier helemaal niet bij betrokken en heeft op dit punt geen inspraak.

Op het gebied van de hoofdstedelijke en de internationale rol is er bijgevolg een deficit vast te stellen. Dit gegeven moet door de gemeenschappen, in het kader van de COSTA-besprekingen, worden uitgesproken. Het zou wenselijk zijn moest de actieradius van die verplichte samenwerking worden uitgebreid tot een aantal gewestmateries zoals ruimtelijke ordening, mobiliteit, werkgelegenheid, exportpromotie, internationale promotie en grote infrastructuurwerken.

3. De Vlaamse Gemeenschapscommissie

Tussen de Vlaamse Gemeenschap en het lokale niveau van de gemeenten, bevinden zich de intermediaire beleidsniveaus. Dit zijn traditioneel de provincies. Het regeerakkoord duidt ook andere partners aan als bevoorrechte partners, met name de (groot)steden. Daardoor ontstaat op dit intermediaire niveau een spannend verhaal.

In Brussel wordt dit intermediaire niveau voor de gemeenschapsmateries zowel in zijn provinciale als in zijn (groot)stedelijke component gerealiseerd door de Vlaamse Gemeenschapscommissie. In bepaalde gevallen wordt de voorkeur gegeven aan een realisatie van de beleidsopties door het Brusselse gemeentelijke niveau. Aangezien hier geen verplichting kan opgelegd worden, zal de Vlaamse Gemeenschapscommissie er voortdurend over waken dat de Nederlandstalige voorzieningen voldoende en op de juiste wijze gespreid zijn. Zo heeft de Vlaamse Gemeenschapscommissie voor de gemeenschapscentra een coherente eigen (stedelijke) politiek gevoerd en voor de bibliotheken een stimuleringsbeleid naar de Brusselse gemeentebesturen toe.

De Vlaamse Gemeenschapscommissie is de belangrijkste en meest vanzelfsprekende actor om, als lokaal bestuur, in Brussel vorm te geven aan de beoogde stedelijke samenleving. Zij doet dit in het kader van de decretale voorwaarden zoals die door de Vlaamse Gemeenschap worden bepaald.

Gezien deze prioritaire band tussen beide overheidsniveaus moet de rol, de taakafbakening van de VGC worden verfijnd. Rekening houdend met haar sui-generis statuut zijn we de mening toegedaan dat het thesauriebeleid en het administratief en financieel toezicht moeten worden herbekeken.

Aangezien de bevoegdheden van de VGC nauw aansluiten bij zowel het provinciale als het gemeentelijk niveau zal de regeling van het administratief toezicht op de gemeenten en de provincie in het Vlaams gewest een basis kunnen vormen voor de aanpassing en verfijning van het toezicht op de Vlaamse Gemeenschapscommissie.

Zoals gesteld in het regeerakkoord wenst de Vlaamse Gemeenschap haar politiek en financieel engagement ten aanzien van Brussel door te trekken naar de algemene dotatie om te verhinderen dat de Vlaamse Gemeenschapscommissie zou worden geconfronteerd met een structureel tekort.

Om het financieel engagement van de Vlaamse Gemeenschap een duidelijke basis te verschaffen, zal er een doorlichting van het begroting- en rekeningstelsel en een uitklaring van de thesaurietoestand van de Vlaamse Gemeenschapscommissie worden doorgevoerd.

Op basis van de resultaten van dit onderzoek zullen wij het gesprek met de VGC aangaan en streven naar een nieuwe beleidsstructuur waarbij het Vlaams gemeenschapsbeleid in Brussel en de realisatie van de door de VGC vooropgestelde doelstellingen zo efficiënt mogelijk worden geconcretiseerd en gefinancierd.

II.2.2. Inbreng in de verbetering van de leefomgeving

Brussel staat, net als Antwerpen en Gent, centraal in het stedenbeleid van de Vlaamse Gemeenschap. Maatregelen i.v.m. wonen, werken, economie, wijkwerking, jeugd, cultuur, veiligheid zijn dus eveneens gericht op Brussel. Als stadsgewest moet het, net als de andere steden, het imago én de realiteit krijgen van gezellige, bruisende en leefbare stad waar het aangenaam is om te wonen en te werken. De Vlaamse Gemeenschap wil hier een voortrekkersrol spelen.

Voor onze hoofdstad moet natuurlijk rekening gehouden worden met het feit dat, wat gewestgebonden materies betreft, niet op een zelfde wijze door de Vlaamse regering kan worden gehandeld. Het Vlaams beleid kan voor Brussel enkel acties ontwikkelen binnen haar gemeenschapsbevoegdheden (onderwijs, cultuur, jeugd, welzijn, opbouwwerk, arbeidsopleiding, SIF). Er wordt echter voortdurend gezocht om, via deze kanalen en ook door overleg en nauwe samenwerking met andere bevoegde overheden - in casu het Brussels Hoofdstedelijk Gewest -, instrumenten te ontwikkelen om daadwerkelijk ook in de "harde" sectoren resultaten te boeken. Zo zal bijvoorbeeld de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling een grotere rol moeten spelen inzake arbeidsbemiddeling en vorming.

Huisvesting

Het eigen Vlaamse huisvestingsbeleid zou een breekijzer kunnen vormen om daadwerkelijk op het terrein in te grijpen. Daarom gaan we actief op zoek naar samenwerkingsmodellen met Brusselse overheidsactoren (zoals de GOMB) of met private actoren (zoals de hogescholen).

Door acties te ontwikkelen op sites waarmee de Vlaamse Gemeenschap een specifieke band heeft, kunnen deze omgebouwd worden tot zones waar bewoning of met het wonen verwante functies kunnen worden uitgebouwd. Wij denken hier bijvoorbeeld aan de site van De Lijn in Kuregem, waar de Vlaamse Gemeenschap eigenaar van is.

Op het vlak van huisvesting en bewoning spelen de – voornamelijk Nederlandstalige – Brusselaars trouwens een voorbeeldrol. Vooral in het centrum hebben al heel wat Brusselaars zich geëngageerd om oude semi-industriële panden gezamenlijk aan te kopen en om te bouwen tot woonruimten. De know-how die hierbij werd opgebouwd willen wij inventariseren en ter beschikking stellen, ook in andere Vlaamse steden.

Ook op het vlak van de studentenhuisvesting werden door de Brusselse instellingen voor Hoger Onderwijs initiatieven genomen zoals het project Quartier Latin. Wij willen dit soort project blijven ondersteunen.

Publieke Ruimten

In Brussel is er geen overschot aan relatief grote publieke plekken die een ontmoetings- en gemeenschapsvormende functie (kunnen) vervullen. Dat heeft natuurlijk te maken met de inrichting van deze plaatsen maar in even grote mate met de wijze waarop ze worden aangevoeld, waarop er over wordt gesproken, ... Het is nodig deze ruimten weer een positieve invulling te geven op ieders mentale kaart.

Ik wil dan ook acties en evenementen waarbij de publieke ruimte wordt herdacht (en herschapen) als belangrijke plaats voor de stedelingen – en in de eerste plaats de jongeren – uitdrukkelijk ondersteunen.

Verkeersleefbaarheid

Even belangrijk is de verkeersleefbaarheid. Omwille van een gemeenschappelijke bekommernis inzake de mobiliteit werd in 1998 een principeel samenwerkingsakkoord ondertekend tussen het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en de Vlaamse regering.

Het is ook voor het Vlaamse beleid van belang dat bij de uitvoering van dat akkoord de bescherming van de Brusselse woonwijken tegen de druk van de auto centraal staat.

Om de verbinding tussen Brussel en de rest van Vlaanderen te optimaliseren en voor beiden leefbaar te maken wordt een Gewestelijk ExpressNet (GEN) uitgebouwd. De praktische realisatie van dit GEN mag op geen enkele wijze de Brusselse woonzones aantasten. Er moet ook over worden gewaakt dat dit GEN niet leidt tot een grotere stadsvlucht. Voor de uitwerking van het GEN is, met andere woorden, niet alleen een milieueffectenrapportage belangrijk, maar ook een gezinseffectenrapportage.

Denken over de Stad

Brussel is een ijkpunt voor wat het denken over stad en stedelijkheid betreft. De complexiteit van deze grootstad, met haar specifieke bevolking en haar meervoudige (bestuurs)functies maakt van haar een gedroomd studieobject. En terecht. Brussel is een laboratorium waar vandaag de samenleving van morgen wordt uitgeprobeerd en vorm krijgt. Denken over en onderzoeken van Brussel is dan ook haast uit de aard van de zaak zeer actiegericht. Het is de basis waarop stadsvernieuwing, huisvesting en stedelijk beleid zich kunnen stoelen.

Met de beleidsaccenten voor Stedelijk Beleid in het achterhoofd, willen wij specifiek actieve en actiegerichte onderzoeksprojecten - zoals van de internationale academische groep Studio Open Stad - i.v.m. de hoofdstad ondersteunen.

Wij zijn er ons van bewust dat niet alleen de niet-stedelingen maar ook de stadsbewoners zelf weinig gevoelig zijn voor de toekomstmogelijkheden van de steden. Daarom willen wij boeiende informatieve evenementen en activiteiten ondersteunen. De resultaten van deskundig en toekomstgericht wetenschappelijk onderzoek kunnen ook hiervoor de aanleiding en de basis bieden.

Subsidiëring van projecten die de leefbaarheid van Brussel verhogen

Momenteel worden vanuit de Vlaamse Gemeenschap projecten gesubsidieerd die, binnen de Brusselse context, de actieve aanwezigheid van de Vlaamse gemeenschap realiseren en zichtbaar maken. Het gaat om kwaliteitsvolle projecten die rekening houden met het complexe stedelijke gebeuren en de facto ingrijpen op de bestaande realiteit en op de omgeving. Zij gaan hiervoor op zoek naar participatie vanuit de brede bevolking. Deze projecten zorgen voor een positieve dynamiek op het gebied van wijk- of stadsontwikkeling. Vlamingen spelen er een voortrekkersrol bij de organisatie, de programmering en de realisatie.

De projecten kunnen van verschillende aard zijn; het gaat om initiatieven met een culturele dynamiek, met een sociaal-economische dynamiek, met een sociale dynamiek en om initiatieven die de leefbaarheid van de stad en de levenskwaliteit in de stad verhogen

In het licht van correcte afspraken tussen Vlaamse Gemeenschap en Vlaamse Gemeenschapscommissie omtrent verantwoordelijkheid en bevoegdheid, zal deze taak zo spoedig mogelijk overgeheveld worden naar het VGC-niveau. De middelen die hiervoor vanuit de Vlaamse Gemeenschap ter beschikking staan zullen op dat moment aan de dotatie van de VGC worden toegevoegd.

II.2.3. De Brusselse Vlamingen thuis in Brussel

Het is belangrijk dat de inwoners en gebruikers zich thuis weten in hun stad. Voor de Brusselse Vlamingen wordt dit in de hand gewerkt door de uitbouw van kwalitatief hoogstaande Nederlandstalige voorzieningen in Brussel. Daarnaast is het van even groot belang dat de Vlaamse Gemeenschap door de andere bevolkingsgroepen aanvaard en geapprecieerd wordt.

1. Een zichtbare Vlaamse gemeenschap

uitbouw van kwalitatief hoogstaande Nederlandstalige voorzieningen

Het is meer dan noodzakelijk dat er een integraal en inclusief beleid wordt gevoerd dat er op gericht is een kwalitatief hoogstaand net aan Nederlandstalige voorzieningen voor Brussel te creëren. Dit beleid moet prioritair aandacht schenken aan de jeugd en de jonge gezinnen en aan de sociaal zwakkeren.

Investeren in jongeren en jonge gezinnen is, zeker wat Brussel betreft, investeren in de toekomst. Daarom moet er groeiende aandacht gaan naar Nederlandstalig onderwijs - ook voor de onderwijsinfrastructuur -, kinderopvang en ontspanningsmogelijkheden voor de jeugd. Vooral op het vlak van sportvoorzieningen moet, via de VGC, een significante inspanning worden geleverd.

Brussel wordt meer en meer gekenmerkt door een stijging van het aantal senioren maar ook van het aantal maatschappelijk zwakkeren (gehandicapten, alleenstaanden in crisissituaties, ...) Het Vlaamse gemeenschapsbeleid wil hier uitdrukkelijk verantwoordelijkheid voor opnemen. Dit zal zich uiten in de uitbreiding van een welzijnsaanbod met bijzondere aandacht voor de thuiszorg en voor het typisch stedelijk gegeven van middelengebruik, jongerenprostitutie, aids en vluchtelingen.. We hebben ook blijvende aandacht voor het tekort aan Nederlandstalig medisch personeel in onze hoofdstad.

De Vlaamse Gemeenschap wil de ondersteuning van het sociaal-culturele werkveld intensifiëren, rekening houdend met de specifieke situatie op het terrein. De Vlaamse Gemeenschapscommissie vervult hier een cruciale rol.

CAPITA SELECTA

Hoger Onderwijs

In de uitbouw van de relatie met Vlaanderen neemt het imago van Brussel als studentenstad – of, beter gezegd, het ontbreken van dat imago – een bijzondere plaats in. Voor aspirant-studenten is de stad waar zij hun hoger onderwijs zullen volgen vaak de eerste stad waar ze intensief en langdurig kennis mee maken. Het is ook de stad waar zij, indien het stedelijk gegeven hen bevalt, naar alle waarschijnlijkheid voor ten minste enige tijd zullen wonen en waarvoor zij zich zullen engageren.

Daarom willen wij initiatieven die Brussel als studentenstad promoten, maar ook initiatieven die Brussel als studentenstad in realiteit uitbouwen, financieel ondersteunen. Wij denken hier aan projecten zoals Quartier Latin, Limite/Limite, ...

Het hoger onderwijs in Brussel moet zich, om te overleven, slagvaardiger opstellen. Wij willen daarom, samen met de Vlaamse minister voor onderwijs en met het Collegelid bevoegd voor onderwijs een overleg opstarten met alle organisaties die in Brussel hoger onderwijs aanbieden om een samenwerking te stimuleren. Deze samenwerking zou kunnen leiden tot een volwaardig en gemeenschappelijk regionaal aanbod: “Brussels Aanbod Hoger Onderwijs”

Deze samenwerking kan gebeuren op het gebied van studentenwerving (zie het Quartier Latin-initiatief), studentenoriëntatie, personeelsbeleid (uitwisseling van docenten) en kan, op lange termijn, leiden tot de uitbouw van een gezamenlijk (modulair) aanbod.

Cultuur

Elk Vlaams cultuurbeleid moet de unieke mogelijkheden van Brussel als deel van Vlaanderen naar waarde schatten en inzetten. Brussel neemt binnen Vlaanderen een unieke positie in. Ons cultuurbeleid benoemt Antwerpen, Brussel en Gent als ‘grote steden’. Dat doen we omdat ze een alomvattend cultuurgebeuren hebben, een goed uitgebouwde infrastructuur, veel vakkennis en een internationale horizon.

Brussel functioneert in dit veld als de enige grootstad van Vlaanderen, omdat het de enige stad is met een internationale communicatie op topniveau, en daar ook door wordt gekarakteriseerd.

In het kader van een gedecentraliseerd cultuurbeleid, waarin ruime verantwoordelijkheid wordt gegeven aan de (grote) steden, heeft de Vlaamse Gemeenschapscommissie de taak een coherent Brussels cultuurbeleid gestalte te geven. Zij zal daartoe, in het kader van een cultuurbeleidsplan, ruime mogelijkheden krijgen tot een eigen verantwoorde invulling van de criteria. Dat zal gelden voor de organisatie van de gemeenschapscentra, de bibliotheken, het sociaal-cultureel en het vormingswerk. Zij zal dit kaderen in een plan, dat de Vlaamse inbreng in het cultuurgebeuren van de stad omvat inclusief de musea, het erfgoed en de kunsten.

Deze houding geldt ook voor culturele initiatieven die het urbane centraal stellen en die in hun organisatie als typisch Brussels kunnen omschreven worden. Deze organisaties vormen een aanvulling op het artistieke aanbod dat door één van de twee gemeenschappen in de hoofdstad wordt gerealiseerd maar is er ook nauw aan verwant.

Ook hier ligt de basisverantwoordelijkheid dus bij de VGC.

Vanuit de Vlaamse Gemeenschap kan er, deels als aanloop naar een uitgebouwde structurele ondersteuning, deels omwille van hun bijdrage tot de tweetaligheid van het landschap, op aanvullende wijze een projectmatig impulsbeleid worden gevoerd.

Een Vlaams Brussels cultuurbeleid balanceert steeds tussen twee waardevolle polen. De ene benadrukt de mogelijkheden en de kracht van eigen cultuurwaarden zoals het Nederlands, de in Vlaanderen gerealiseerde cultuurmodellen of artistieke productie, de perceptie van de geschiedenis, de versterking van het eigen gemeenschapsgevoel.

Anders dan in de rest van Vlaanderen kan in Brussel ook een radicale opening worden gemaakt die de stad voor alle culturen die haar beheren en begeren, een meerwaarde verleent. Vlamingen accepteren er een veelheid van culturen en geven als deel van de eigen werking ‘andere’ cultuurvoorstellen een volwaardige plaats.

Beide invalshoeken zijn niet tegengesteld. Ze zijn de essentie van de interculturele aanpak die in Brussel vanuit de Vlaamse gemeenschap maximale kansen moet krijgen.

Projecten

Eigen media

De eigen communicatiemiddelen als “Brussel Deze Week”, “TV-Brussel” en de lokale radio’s hebben zich als taak gesteld een positieve “ambiance” te creëren, zodat de Brusselse Vlaming aanvoelt dat hij thuishoort in deze stad.

De Brusselse stadskrant bericht over Brussel en haar bevolking. De publicatie focust hierbij op enkel belangrijke interessesferen - de economische activiteit, de cultuur, het sociale en politieke leven en de leefbaarheid van de stad -; terreinen waar de Vlaamse gemeenschap een bijzondere dynamiek ontwikkelt. “Brussel Deze Week” heeft daarnaast ook oog voor kwalitatieve initiatieven, opgezet vanuit de andere bevolkingsgroepen voor zover ze de ambitie hebben de eigen cultuurgemeenschap te overstijgen.

Momenteel loopt er een enquêteonderzoek omtrent “Brussel Deze Week”. Dit onderzoek peilt naar het bereik en naar de perceptie van het blad. Op basis van de resultaten kunnen eventuele verbeteringen in vorm, stijl en inhoud worden aangebracht.

TV Brussel heeft een gelijkaardige inhoudelijke taakstelling.

Voor TV Brussel zal ten laatste in 2001 nagegaan worden in welke mate deze zender zich kwijt van haar gemeenschapsversterkende taak en welke impulsen verder kunnen gegeven worden.

De huisvesting van TV Brussel is al jaren een nijpend probleem. In samenspraak met de Vlaamse Gemeenschapscommissie zal hier ten laatste in 2001 een oplossing worden gerealiseerd. Deze oplossing zou kunnen bestaan uit het verwerven van een gebruiksrecht op een deel van het voormalige NIR-gebouw aan het Flageyplein. In dat geval wordt aan dit deel van het wereldpatrimonium een waardevolle invulling gegeven.

Een lokale radio moet ook een verscheidenheid aan informatie, cultuur en ontspanning voor de Vlamingen in Brussel kunnen brengen. De radio creëert een forum voor de Brusselse Vlaming en voor iedere andere geïnteresseerde binnen het zendbereik. Zo worden de Brusselse Vlamingen in hun gemeenschapsvorming onderbouwd en als een actieve en geëngageerde gemeenschap bekend gemaakt bij de andere bevolkingsgroepen.

Een lokale radio heeft bovendien een pedagogische opdracht. Zij kan met de programma’s studenten communicatiewetenschappen, filologie en radio voorbereiden op een latere professionele loopbaan in de audiovisuele sector.

De oprichting van een Vlaams-Brussels communicatiecentrum

Het Vlaams-Brussel communicatiecentrum ontstaat vanuit de behoefte om een grotere transparantie en toegankelijkheid van de informatie voor de bevolking te realiseren.

Voor het verstrekken van de eerstelijnsinformatie aan de Vlaams-Brusselse gemeenschap is in eerste instantie de Dienst Communicatie van de VGC verantwoordelijk. Zij staat dan ook in voor de uitbouw en de werking van de algemene infobalie van het communicatiecentrum. Bij deze balie kan de klant rechtstreeks algemene eerstelijnsinformatie bekomen of met begeleiding doorverwezen worden naar gespecialiseerde informatiepunten binnen en buiten het communicatiecentrum.

Het infocentrum moet dé plaats zijn voor het bekomen van gemeenschapsinformatie, maar ook algemene stadsinformatie moet er beschikbaar zijn. Het Centrum moet zijn openingsuren aanpassen aan het ritme van de potentiële gebruikers.

De “digitale stad” is een uiterst handzaam informatie-instrument. Het infocentrum verzorgt de internetcommunicatie via de website DigitaalBrussel.

Het centrum realiseert ook algemene publicaties met basisinformatie over het Nederlandstalig aanbod aan voorzieningen te Brussel. Het stelt haar informatie daarenboven gedecentraliseerd ter beschikking.

De komende jaren gaat specifieke aandacht naar de uitbouw van een privaatrechtelijke dienst voor cultuurcommunicatie ten behoeve van de artistieke en sociaal-culturele sector in Brussel. Ook deze vereniging vindt, naast o.a. de v.z.w. Onthaal en Promotie, een plaats in het Vlaams-Brussels Communicatiecentrum.

Naast het informeren en het uitbouwen van een centraal netwerk voor ticketverkoop kan de Dienst Cultuurcommunicatie werk maken van participatiebevorderende initiatieven, van deskundigheidsbevordering op het vlak van communicatiestrategieën en publieksopbouw; van publieksonderzoek voor de diverse culturele sectoren en van de organisatie van promotionele cultuurevenementen zoals een Brusselse Uitmarkt.

De vereniging Cultuurcommunicatie knoopt gesprekken aan met mogelijke Franstalige en tweetalige partnerorganisaties voor de uitbouw van een meertalige cultuurcommunicatie. Voor de culturele promotie van Brussel in binnen- en buitenland, cultuuragenda, ticketing e.d. is een gezamenlijke aanpak over de taalgrenzen heen immers de meest aangewezen weg. Het cultuurjaar Brussel 2000 kan hiertoe de nodige stimulansen bieden.

(Ver)Nieuw(d)e infrastructuur

Een degelijke infrastructuur is niet alleen een noodzakelijke voorwaarde voor het degelijk functioneren van heel wat voorzieningen. Bouwwerken hebben - indien oordeelkundig ingeplant, gebouwd en onderhouden - ook een signaalfunctie; zij geven een meerwaarde aan het stedelijke landschap. Zeker in Brussel zijn gebouwen waar een deel van het publieke leven plaatsvindt, bakens van culturele identificatie met een hoog symbolisch gehalte.

Wij zullen er bij de VGC op aandringen dat er op meer intensieve basis gebruikt gemaakt wordt van de trekkingsrechten die ter beschikking staan. Wij zullen er op toezien dat deze gelden voor kwaliteitsvolle ingrepen worden aangewend.

Versterking van de positie van het Nederlands

Vlamingen voelen zich pas thuis in hun stad wanneer ze, als klant, in hun eigen taal kunnen converseren.

Via diverse maatregelen wordt daarom werk gemaakt van de versterking van de positie van het Nederlands in de hoofdstad.

2. Een geapprecieerde Vlaamse gemeenschap

De Brusselse Vlamingen voelen zich meer thuis in hun eigen stad naarmate zij door hun stadsgenoten worden gewaardeerd als individu maar ook als groep.

Ondanks de actieve en vaak baanbrekende rol die heel wat Nederlandstalige Brusselaars spelen op het vlak van het economische, culturele en sociale leven en op het gebied van de stadsrenovatie, worden de Vlamingen in Brussel slechts zelden met waardering bekeken. De berichtgeving van de Franstalige pers en de uitlatingen van nogal wat Franstalige opiniemakers zijn daar niet vreemd aan. De gehele groep Nederlandstaligen wordt in sommige gevallen zelfs gemakkelijk op een hoopje geveegd als extremisten en racisten.

Op basis van zulke tendentieuze berichtgeving beschouwen allochtonen de Brusselse Vlamingen dan ook als een bedreiging - of in het beste geval als een noodzakelijk kwaad -, eerder dan als een natuurlijke bondgenoot.

Er bestaan momenteel al wat communicatie-instrumenten om een correcter beeld te schetsen van de Vlaamse gemeenschap. Deze instrumenten zijn echter niet allemaal even effectief. Ook ontbreekt het samenspel – en bijgevolg de versterkende factor - tussen de verschillende actoren.

Wij willen de bestaande instrumenten versterken en het overleg tussen de actoren stimuleren.

In deze regeerperiode zullen we bijzondere aandacht besteden aan en energie investeren in de allochtone bevolkingsgroepen en de Franstalige Brusselaars.

Projecten

Tram81

Het meertalige maandblad “Tram81” - net als “Brussel Deze Week” een uitgave van v.z.w. De Stadskrant - is een actueel magazine met informatie van en over Brussel. Het is echter ook een toegangspoort die het alle Brusselaars moet mogelijk maken om kennis te maken met de brede Vlaamse gemeenschap en de Nederlandstalige netwerken in de hoofdstad. Het blad wordt gratis, via huis-aan-huisbedeling, verspreid over heel het Brussels Hoofdstedelijk grondgebied.

In januari 2000 loopt er een onderzoekenquête in verband met dit blad. Op basis van de resultaten zullen we dit project evalueren en bijsturen.

Ondertiteling TV Brussel

Vanaf 1998 werd de structurele subsidie aan TV Brussel verhoogd met 5,8 miljoen Fr. om de ondertiteling in het Frans en het Engels van de informatieve programma's en de dagelijkse nieuwsberichten mogelijk te maken. Hierdoor werd de berichtgeving op TV Brussel toegankelijk voor Frans- en Engelstaligen, die op deze wijze de Vlaamse gemeenschap kunnen leren kennen.

In 2001 zullen we, via een specifiek publieksonderzoek deze maatregel evalueren, zodat hij, indien nodig, bijgestuurd kan worden.

Doelgroepgerichte communicatieacties

Een communicatiebeleid naar anderstaligen in Brussel is een doelgroepenbeleid. Er zijn in de stad heel wat verschillende bevolkingsgroepen; hen aanspreken moet op een specifieke, haast persoonlijke wijze gebeuren.

Naar de Franstalige Brusselaars - en bij uitbreiding de taalgemengde gezinnen - is dringend een assertief charmeoffensief nodig. Binnen deze doelgroep zijn de opiniemakers (journalisten, politici, ...) , de Franstalige studenten en het onderwijs in het algemeen belangrijke aanspreekpunten.

De niet-Belgen zijn in Brussel niet alleen medebewoners. Ze vormen ook een belangrijke politieke groep. In 2000 zullen EG-burgers ter stembus mogen trekken. Het is voor de Vlaamse partijen van levensbelang om naar deze groep toe een offensief maar charmerend communicatiebeleid te voeren. Informatie over Brussel als stedelijke woon- en werkrealiteit en over de rol en dynamiek van de Vlaamse gemeenschap in deze stad is zonder meer cruciaal, voor de EG-Burgers in de stad én in de Vlaamse Rand. Die informatie moet via specifieke media worden overgebracht.

Deze redenering gaat, mutatis mutandis, evenzeer op voor de niet-EG-migranten die wellicht enkele jaren later stemrecht toegeschoven krijgen. Het is nu reeds de hoogste tijd om op een efficiënte manier informatie te geven over de Vlaamse gemeenschap en om een gesprek aan te gaan.

Ook deze groep kent aparte informatiekkanalen. De Turkse gemeenschap heeft eigen Turkse bladen (aangemaakt in Turkije en Duitsland) die grondig berichten over het reilen en zeilen in Brussel. De Marokkaanse gemeenschap bezit geen eigen gestructureerde media. De scholen liggen, als communicatiekanaal, voor de hand. Aangezien ook Radio Trottoir een efficiënt vertelmiddel is, moet er gezocht worden naar/ gewerkt worden met antennefiguren, opiniemakers. Mogelijke aanknopingspunten zijn de zelforganisaties, de scholen, de integratiecentra voor migranten, ...

Deze kleurrijke allochtone gemeenschappen zijn prioritaire doelgroepen voor een gerichte en scherpe communicatie vanaf de lente van 2000.

Onthaal van nieuwkomers

Het Vlaams-Brussels communicatiecentrum heeft een belangrijke opdracht ten opzichte van de nieuwe Brusselaars. Op basis van de gegevens van het Rijksregister zal dit centrum de nieuwkomers gericht kunnen informeren over de Vlaamse gemeenschap en de Nederlandstalige netwerken in de stad. Het is de bedoeling dat naar deze groep toe een actief en toekomstgericht beleid wordt gevoerd.

Op termijn zullen informatiebrochures zoals “Brussel, een veelkleurig mozaïek – Vlaanderen ontmoet u in zijn hoofdstad” ook door dit nieuwe communicatiecentrum worden gerealiseerd. Tot dan voert de Vlaamse gemeenschap hier een impulsbeleid.

Subsidiëring van projecten die de kennismaking met de Vlaamse gemeenschap realiseren

Gemeenschapscentra maar ook verenigingen gaan een engagement aan om anderstalige bevolkingsgroepen kennis te laten maken met de Brusselse realiteit en met de Nederlandstalige netwerken.

Wij subsidiëren kwaliteitsvolle projecten die dit ambiëren en waarmaken.

II.2.4. Wonen in Brussel

Om het wonen in Brussel te bevorderen werd enkele jaren geleden het initiatief genomen om een onthaal- en huisvestingsdienst op te richten waar informatie over de koop- en huurmarkt, over premies enz. kan worden verkregen.

Deze dienst zal ondergebracht worden in het Vlaams-Brusselse communicatiecentrum.

We nemen de verantwoordelijkheid op om dit initiatief in Vlaanderen bekend te blijven maken. Hiervoor worden promotieacties ondernomen in de media.

In 2000 zal “Wonen in Brussel” ook aanwezig zijn op Batibouw.

De Vlaamse Gemeenschap neemt in het beleidsdomein huisvesting concrete maatregelen en stimuli om het wonen in de steden aan te moedigen.

We ijveren er voor om deze maatregelen ook toepasbaar te maken voor inwoners uit Vlaanderen die naar Brussel verhuizen. Indien nodig zal hiervoor samengewerkt worden met de bevoegde Brusselse overheden.

We zullen de stimulansen die nu reeds in voege zijn om het wonen in Brussel aan te moedigen - zoals de Brusselpremie voor VGC-ambtenaren - in overleg met de Vlaamse Gemeenschapscommissie evalueren en bijsturen.

II.3. UITBOUWEN VAN DE INTERNATIONALE EN HOOFDSTEDELIJKE FUNCTIE

De hoofdstedelijke en de internationale functie van Brussel dienen te worden uitgebouwd. Dit is niet alleen een taak van het Hoofdstedelijk Gewest en van de federale overheid. Ook de Vlaamse Gemeenschap - en de Franse Gemeenschap - moeten hier structureel bij worden betrokken. De hoofdstadfunctie impliceert immers dat beide gemeenschappen op een volwaardige wijze kunnen deelnemen aan het beleid.

Beide functies – internationaal en hoofdstedelijk – zijn, wat de realisatie betreft, nauw verweven; de achterliggende doelstellingen bij beide functies zijn echter specifiek.

Vlaanderen wil aan de eigen gemeenschap én aan de internationale gemeenschap tonen dat Brussel een tweetalig gebied is waar de Vlaamse Gemeenschap toonaangevend is en een prominente rol vertolkt - niet enkel t.a.v. de Nederlandstalige inwoners, maar naar de brede internationale gemeenschap toe - en waar het Nederlands een waardevolle factor is.

Wij willen daarenboven een klimaat scheppen en waar het kan het voortouw nemen, opdat de samenwerking met de Franse Gemeenschap op het Brusselse terrein een realiteit wordt.

II.3.1. Verdere uitbouw van kwalitatief hoogstaande en toonaangevende Nederlandstalige voorzieningen

De Vlaamse Gemeenschap heeft de voorbije jaren door enkele zichtbare realisaties met grote uitstraling een meerwaarde aan het cultuurleven in Brussel kunnen geven. De concertruimte van de Ancienne Belgique, het podium van het Lunatheater, de creatieplek in de Kaaith theaterstudio's kwamen alle door de middelen van de Vlaamse Gemeenschap tot stand. Wij verbouwen thans de Beursschouwburg en dragen substantieel bij in de verbouwing van de Koninklijke Vlaamse Schouwburg. Deze inspanningen willen wij met twee grote investeringen in het hoofdstedelijk cultuurlandschap te Brussel aanvullen.

De bouw van een Groot Europees Theater te Brussel

In onze hoofdstad - die ook de Europese hoofdstad is - ontbreekt een volledig geoutilleerd theater met groot podium, een ruime zaalcapaciteit en een Europese uitstraling. Belangrijke producties uit de grote huizen van het buitenland moeten in Brussel te zien zijn. Daarenboven heeft de Nederlandstalige en Franstalige theaterpraktijk nood aan een excellente speelplek waar de ontmoeting en de confrontatie centraal staan. De Vlaamse Gemeenschap kan hier een belangrijke voorzet geven, door hetzij zelf volledig een dergelijk grootschalig project te dragen, hetzij een voorstel tot een gemeenschappelijke realisatie aan de Franse Gemeenschap te doen. De bouw van een dergelijk theater zou de Theaterboulevard tussen Botanique, Passage 44, Théâtre National, Koninklijke Vlaamse Schouwburg en Lunatheater kunnen vervolledigen.

Een Huis van het Nederlands

Tussen Vlaanderen en Nederland is een overleg gestart om samen, binnen afzienbare tijd, een Europees Vlaams-Nederlands Huis in Brussel te realiseren. De modaliteiten hiervoor dienen nog verder te worden bepaald.

Twee sterke ingrediënten moeten er in een geest van openheid en dialoog aan alle culturen en nationaliteiten worden aangeboden:

- Onze taal, onze gemeenschappelijkheid, het Nederlands, in al zijn directe - instrumentele en culturele - uitingsvormen, als bijdrage aan de meertaligheid van Europa en van zijn hoofdstad.
- Het gesprek, het debat, de ontmoeting over onze literatuur, over onze culturele perspectieven, over de Vlaamse en Nederlandse antwoorden op de vele maatschappelijke vragen.

Naast deze twee concrete projecten, willen wij dat de Nederlandstalige inbreng in het Brusselse festivalgebeuren alle kansen krijgt. De verantwoordelijkheid over de zomerfestivals (Boterhammen in de Stad, Klinkende Munt, Brosella, Plazey) en het Festival van Vlaanderen zullen wij op korte termijn bespreken met de Vlaamse Gemeenschapscommissie.

II.3.2. Investeren in kwalitatief hoogstaande evenementen en instellingen in gedeelde verantwoordelijkheid met de Franse Gemeenschap.

Kwalitatief hoogstaande manifestaties en initiatieven met participatie van de andere gemeenschap en de andere bevolkingsgroepen kunnen te Brussel ook een zeer brede internationale doelgroep bereiken. Vaak maken Vlamingen op prominente wijze deel uit van de organisatie. Door hier substantieel te participeren kan de Vlaamse Gemeenschap op zichtbare wijze een evenwaardige plaats innemen in het programma, de communicatie en de uitstraling. Brussel 2000 is wat dit betreft een toetssteen. Wij zijn er voorstander van dat dergelijke samenwerking in de toekomst verder gezet wordt vertrekkende van een duidelijke eigen actieve inbreng. De Vlaamse Gemeenschap zal hiervoor het gesprek aanknopen met de Franse Gemeenschap.

De Vlaamse Gemeenschap blijft ook voorstander van een gezamenlijk beheer (met de Franse Gemeenschap) van de thans federale culturele instellingen in Brussel.

De Koninklijke Muntchouwburg, het Paleis voor Schone Kunsten, de Filharmonische Vereniging en de Vereniging voor Tentoonstellingen, de Koninklijke Bibliotheek én de Federale Musea behoren zowel tot het Vlaamse als tot het Franstalige cultuurgebeuren. Ook andere tweetalige instellingen zoals het Belgisch Centrum van het Beeldverhaal behoren tot dit biculturele domein. Zij kunnen hun creatieve rol in het artistieke en museale domein, als ontmoetingsplaats van de twee Gemeenschappen van het land, in een Brussels en Europees perspectief, beter waarmaken indien de beleidsverantwoordelijkheid in het cultuurbeleid van de beide Gemeenschappen wordt geïntegreerd.

Een gezamenlijke verantwoordelijkheid is meteen ook een institutionele toetssteen van het vermogen om op het terrein in Brussel concreet samen te werken. Misschien biedt de Taalunie een goed bestuurlijk model voor deze gezamenlijke aanpak. Met de Franse Gemeenschap zal deze denkpiste op concrete basis onderhandeld worden. Vanuit deze dynamiek van de twee gemeenschappen moet dan het gesprek met de federatie gevoerd worden met het oog op een federalisering van deze culturele instellingen.

II.3.3. Zorgen voor de toeristische promotie van Brussel

Brussel blijft voor de meeste buitenlanders de ingangspoort naar Vlaanderen. Op dubbel niveau kan de Vlaamse Gemeenschap ervoor zorgen dat zij correct en genuanceerd geïnformeerd zijn.

Door een meer substantiële inbreng via Toerisme Vlaanderen en de Vlaamse Gemeenschapscommissie in 'Toerisme Informatie Brussel' (TIB) kan de verantwoordelijkheid voor deze beeldvorming efficiënter worden opgenomen. Wij opteren nadrukkelijk voor een grotere participatie.

Anderzijds zal Brussel steeds integraal deel uitmaken van het informatiepakket in verband met het toerisme in Vlaanderen.

II.4. DE TAAL

Brussel is grondwettelijk een tweetalige stad. Deze legistische tweetaligheid is een hoeksteen van de staatsstructuur én een toetssteen voor de werkbaarheid ervan. Daarom is de daadwerkelijke naleving van de taalwetgeving een blijvend en belangrijk aandachtspunt van het Vlaamse beleid i.v.m. de hoofdstad.

Maar ook in het dagelijkse leven is een veralgemeende tweetaligheid noodzakelijk om tot een leefbare samenleving te komen. Tweetaligheid leidt tot meer begrip en een betere verstandhouding tussen alle Brusselaars, tot meer kansen in het maatschappelijke leven en tot een grotere openheid van alle Brusselaars naar de bureaus uit Noord en Zuid.

Daarnaast mag dat beleid niet ontkennen dat de communicatie in Brussel, omwille van demografische evoluties, al lang niet meer beperkt is tot het Frans en het Nederlands.

II.4.1. Stimuleren van tweetaligheid ...

Naleven van de taalwetgeving

In de gemeentelijke administraties en v.z.w.'s, de bi-communautaire instellingen en zelfs de gewestelijke administraties laat de toepassing van de taalwetgeving vaak te wensen over. Het toezicht op die naleving blijkt al evenmin effectief.

Als gevolg van het taalhoffelijkheidsakkoord is er nu een positieve evolutie merkbaar.

In het kader van de besprekingen tussen de gemeenschappen moeten de controlemechanismen en sancties worden herzien, zodat een correcte toepassing van de taalwetgeving gewaarborgd kan worden.

Tweetaligheid van de privé-sector

Nogal wat ondernemingen en instellingen gaan gemakshalve uit van de foute premisse dat Brussel een uniform Franstalige stad zou zijn. Dit komt zowel tot uiting in hun dienstverlening als in hun communicatie.

Deze houding houdt niet alleen een gevaar in voor de Nederlandstaligen – in het geval van de spoedgevallendiensten in privé-ziekenhuizen – maar stuiten ook in minder precaire situaties de Vlamingen tegen de borst. Deze houding doet bovendien afbreuk aan de diverse inspanningen van de Vlaamse overheden, de Vlaams-Brusselse instellingen en de Brusselse Vlamingen om de internationale gemeenschap en de Brusselgebruikers de tweetalige realiteit te laten beleven.

Daarom willen we, samen met een op te richten Brusselse taaldienst, inspanningen leveren naar bedrijven om hen te overhalen correct om te gaan met de Brusselse realiteit.

II.4.2. ... door promotie van het Nederlands ...

Er is momenteel een groot gebrek aan kennis van het Nederlands in Brussel, ook al neemt de belangstelling ervoor toe. Niet alleen bij de allochtone bevolkingsgroepen groeit het besef dat twee- en meertaligheid een troef is. In een beleid dat het Nederlands promoot bij anderstaligen is het echter van belang dat de taal niet enkel beschouwd wordt als een communicatiemiddel met een economische nutswaarde. Elkaars taal leren is een persoonlijke verrijking en een hulpmiddel om elkaars culturen maar ook gedachten beter te leren aanvoelen en beleven. Het moet zichtbaar worden gemaakt dat het Nederlands een sleutel is naar een rijke, boeiende en open cultuur.

De doelstelling moet zijn dat alle inwoners van Brussel minimaal een passieve, zo mogelijk een actieve en liefst een affectieve kennis hebben van het Nederlands.

Daarnaast moeten ook de Vlamingen er blijvend op gewezen worden dat zij in hun eigen taal in Brussel op vanzelfsprekende wijze thuis kunnen zijn, op voorwaarde dat ze deze taal ook op even vanzelfsprekende wijze hanteren.

Dit taalbeleid zal in nauw overleg en in complementariteit met de VGC worden gerealiseerd.

Nederlandstalig onderwijs

Zowel voor de eigen Vlaamse bevolking als voor een degelijke opvang van nieuwe, anderstalige Brusselaars, is het behoud van een uitgebreid net aan Vlaamse scholen in Brussel van essentieel belang.

Het is even belangrijk dat deze scholen werkelijk Nederlandstalig kunnen blijven.

In dit kader moet er nog meer aandacht gaan naar een efficiënte opvang van anderstalige leerlingen en ouders, gekoppeld aan specifieke taallessen. Het onderwijsvoorrrangsbeleid, dat voorziet in bijkomende omkadering voor scholen met een groot aantal allochtonen, moet ook toepasselijk worden gemaakt voor leerlingen die Belg, maar toch anderstalig zijn.

In de Brusselse pluri-culturele context kan het Nederlandstalig onderwijs zich ontwikkelen tot een plaats van ontmoeting, kennismaking en verstandhouding. De school moet een integratiebevorderende taak opnemen ten aanzien van ouders van verschillende culturele achtergronden en taalgemeenschappen. Het onderwijs kan zo een gemeenschapsvormende factor vormen in het leven van de stad.

Wij willen dan ook uitdrukkelijk projecten die dit doel betrachten, ondersteunen.

Het onderwijs moet, zeker in Brussel, de mogelijkheden krijgen om cultuurbeleving aan te moedigen, maatschappelijke integratie te bevorderen en de aandacht inzake leefbaarheid te stimuleren. Dit zal leiden tot een grotere affectieve band met de diverse talen van de hoofdstad.

Taallessen Nederlands

Heel wat mensen willen graag een tweede of derde taal aanleren. Dat is ook het geval voor het Nederlands. Getuige hiervan zijn de wachtlijsten waarmee sommige instellingen geconfronteerd worden.

Er bestaat weinig informatie over taallessen Nederlands, zowel omtrent het aanbod als omtrent de vraag. Met de inventaris “Spraakmaker” werd in 1999 een eerste poging gedaan om de aanbieders van taallessen Nederlands in kaart te brengen en inzicht te verwerven in de hoeveelheid en de aard van de aangeboden tallessen. Langs de kant van de vraag is het beeld nog onvollediger. Waar informeren anderstaligen zich? Door wie worden ze aangemoedigd om Nederlands te leren? We kennen ook het profiel niet van de anderstaligen die interesse betonen.

Op basis van een gespreksronde met doorverwijzers blijkt dat het aanbod enkele opmerkelijke lacunes vertoont.

- er zijn geen aangepaste cursussen voor minderjarigen, laaggeschoolden, hogeschoolden en asielzoekers;
- bij de ouders die hun kinderen naar een Nederlandstalige school sturen, zou het aanleren van het Nederlands krachtig moeten worden gepromoot;
- er moeten niet alleen taallessen zijn; de mogelijkheid om Nederlands te spreken is even belangrijk;
- er is behoefte aan meerdere instapmomenten, gespreid over het jaar;
- de gebruikte inhoud en thema’s stemmen niet altijd overeen met de verwachtingen van de doelgroep. Zo zou zeker een taalopleiding in combinatie met een beroepsopleiding zoveel mogelijk moeten aansluiten bij de reële werksituaties.

In ons beleid willen wij specifiek projecten ondersteunen die

- anderstaligen motiveren om Nederlands te leren;
- oefensituaties aanbieden;
- cursisten in contact brengen met Nederlandssprekenden en de Nederlandse cultuur (via gesprekstafels, groepsbezoeken, de promotie en verspreiding van de cultuurwaardebon...);
- het aanbod taallessen Nederlands in Brussel bekend maken.

Het aanbod aan taallessen Nederlands in Brussel moet worden gediversifieerd, uitgebreid en verrijkt. Ook hier willen wij op projectmatige basis financiële impulsen geven aan pilootprojecten.

Spraakmaker

In 1999 werd voor het eerst, i.s.m. de Vlaamse Gemeenschapscommissie, een gids opgesteld van het Brusselse aanbod aan taallessen Nederlands voor anderstaligen. Deze gids was bedoeld als instrument voor intermediaire instanties en doorverwijzers.

Deze gids zal jaarlijks worden geactualiseerd en aangeboden worden via een brochure en de website DigitaalBrussel

Parlando

Het culturele festival “Parlando” levert een substantiële bijdrage aan een vanzelfsprekende aanwezigheid van het Nederlands en de Nederlandstalige cultuur in de meertalige en multiculturele context van Brussel door deze cultuur toegankelijk of relevant te maken voor de anderstalige bevolkingsgroepen.

In '99 vond een eerste geslaagde editie van Parlando plaats. Heel wat Vlaams-Brusselse culturele actoren maar ook de Nederlandse ambassade participeerden aan de organisatie van het festival.

Wij willen dit festival op tweejaarlijkse basis verder zetten. Er wordt hiervoor een coördinatiestructuur uitgebouwd.

Een Europees Vlaams-Nederlands Huis

In ons perspectief is dit Huis ook een knooppunt voor geïnteresseerden in de Nederlandse taal. De voorstellen van Het Beschrijf om een Literatuurhuis te Brussel te realiseren worden mee opgenomen bij het overleg met Nederland over de concrete invulling van dit project. Dit geldt ook voor de andere initiatieven die in Brussel het Nederlands bij anderstaligen brengen.

Brusselse taaldienst

Er wordt een Brusselse taaldienst opgericht die het sensibiliseren en de dienstverlening omtrent het Nederlands coördineert. De dienst kan promotionele acties ondernemen en via vertaalondersteuning een kwalitatief goede en Nederlandstalige dienstverlening van de Brusselse privé-sector aanmoedigen.

Stimulansen voor het gebruik van het Nederlands in het Brusselse verenigingsleven

Met de Vlaamse Gemeenschapscommissie worden strategieën ter bevordering van het gebruik van het Nederlands in Brusselse ‘tweetalige’ en allochtone verenigingen ontwikkeld. Een dergelijke aanpak is ingegeven door de bekommernis om een gezond taalevenwicht in de stad te bestendigen en om een betere inschakeling van de Brusselaar in het Vlaamse gemeenschapsleven te vergemakkelijken.

“Spreek uw taal”

Inspanningen om de tweetaligheid van Brussel te vergroten zijn slechts zinvol indien de Vlaamse Brusselgebruikers (pendelaars, kooplustigen, ...) in Brussel op vanzelfsprekende wijze het Nederlands hanteren.

Om dit te bevorderen moet de bewustmakingscampagne “Spreek steeds uw taal in Brussel” worden verder gezet. Daarnaast moeten, in samenwerking met de Brusselse taaldienst, ook acties worden opgezet naar de privé-sector toe.

II.4.3. ... en het Frans

Taallessen Frans

Tweetaligheid houdt ook in dat er stimulansen zijn voor een betere kennis van het Frans door Nederlandstaligen. In dit kader kan gedacht worden aan de nadruk op het Frans als tweede taal in het onderwijs.

De vigerende regelgeving (déclaration linguistique) sluit uit dat het taalonderricht “tweede taal” in het Brussels Franstalig of Nederlandstalig onderwijs verstrekt wordt door leerkrachten die hun opleiding genoten in een instelling die behoort tot de andere gemeenschap. Het is aangewezen dat leerkrachten Nederlands opgeleid in een Vlaamse instelling Nederlands kunnen geven in het Franstalig onderwijs en omgekeerd.

Een zelfde wederkerigheid moet ook gerealiseerd worden in het onderwijs waar, in beide onderwijssystemen, extra uren taallessen in de andere taal moeten worden ingevoerd.

Wij willen ook uitwisselingsprojecten ondersteunen tussen Nederlandstalige en Franstalige scholen die hun leerlingen een taalbad in de andere taal willen laten beleven.